

PRVÁ SVETOVÁ VOJNA (I.SV)

(1914 - 1918)

Príčina vojny: rozpínanosť Nemecka → snaha o zisk nových území/kolónií, **Zámienka**: 28.6.1914 atentát Srbov (po anexii Bosny Rakúsko – Uhorskom sa báli rakúsko – uhorskej agresivity) na rakúsko-uhorského následníka trónu Františka Ferdinanda d'Este v Sarajeve → Rakúsko-Uhorsko (podľa rady spojeneckého Nemecka): neprijateľné ultimátum Srbsku, ktoré Srbi odmietli → 28.7.1914: Rakúsko – Uhorsko zaútočilo na Srbsko → začiatok 1. svetovej vojny

FRONTY:

južný: Rakúsko - Uhorsko x Srbsko, neskôr Rakúsko-Uhorsko x Taliansko (Taliansko prešlo k Dohode; Nemecko + Rakúsko – Uhorsko → názov Centrálné mocnosti)

východný: Rakúsko- Uhorsko proti Rusku

západný: Nemecko x Francúzsko a Anglicko

bleskovej vojny → zmena na zdĺhavú, zákopovú

plán

bitka pri rieke Marna (1914)

bitka pri pevnosti Verdun (1916)

bitka pri rieke Somme (1916) – prvé tanky (Angličania)

prvýkrát použitý bojový plyn – yperit (Nemci)

prvé ponorky (Nemci)

extrémne veľké, miliónové straty na životoch

(v dovtedajších dejinách nezaznamenané → stres Európanov)

USA – vstup do vojny v r. 1917 po potopení Lusitanie (Nemecko potápalo americké lode, lebo zásobovali dohodové mocnosti)

RUSKO: 1917- vnútorné nepokoje: abdikácia cára Mikuláša II. , príprava demokratických volieb zmarená komunistickým=bolševickým prevratom →

tzv. Veľkou októbrovou socialistickou revolúciou pod vedením V.I.Lenina (vlastné meno Uljanov) → manipulácia obyvateľstva zákonmi/dekrétmi o pôde (pôda patrí všetkým!) a o mieri (Rusko vystúpilo z vojny 3/1918 za cenu straty strategických území)

Wilson (prezident USA): 14 bodov programu USA na ukončenie vojny.

9.11.1918 abdikácia nemeckého cisára Wilhelma II. → Nemecko republikou

11.11.1918 koniec 1. SV: Centrálné mocnosti porazené

